

Nr 1186

Av herr Schött m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 107, med förslag till lag om ändring i förordningen (1965:268) om skatteutjämningsbidrag, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1393 i Andra kammaren)

I proposition 1970:107 föreslås att skattekraftsgränsen för Gotlands kommun fastställs till 92 %. Vidare föreslås att Gotlands kommun i vissa statsbidragshänseenden likställs med landstingskommun.

Den 1 januari upplöses Gotlands läns landsting i samband med att de borgerliga primärkommunerna på Gotland läggs samman till en kommun. Vid sammanläggningen övertar Gotlands kommun de landstingskommunala uppgifterna från Gotlands läns landsting. Härigenom blir skatteutjämningsbidraget till kommunen mindre än vad som skulle ha utgått till Gotlands kommun och Gotlands läns landsting sammanlagt om landstinget fortfarande existerat. Den i propositionen föreslagna höjningen från 90 % till 92 % motverkar denna bidragsminskning. Det kan dock finnas anledning att i detta sammanhang undersöka om inte skatteutjämningsbidragen till Gotland bör beräknas efter generösare grunder än vad som föreslås.

Skatteutjämningsbidragen syftar till att åstadkomma en utjämning i skattetrycket mellan kommunerna i landet. Härigenom skapas möjligheter för kommunerna att tillhandahålla likvärdiga tjänster utan att detta medför olikheter i skattetryck.

Gotlands län har den lägsta skattekraften i landet, 68:07 skattekronor/invånare år 1970 jämfört med 74:75 kronor för Jämtland och 96:01 kronor för hela riket. Trots detta har länet inplacerats i skattekraftsområde 1, d. v. s. kommunerna garanteras endast den lägsta procentuella andelen av medelskattekraften i riket. Denna ofördelaktiga placering har gjort att den kommunala medelutdebiteringen i Gotlands län varit högre än medelutdebiteringen i riket under hela 1960-talet. Härigenom har med fastlandet likvärdig service inte kunnat uppnås utan att skattetrycket på Gotland blivit avsevärt över genomsnittet för riket. Således är den totala kommunala utdebiteringen på Gotland 22:85 kronor år 1970 mot 21:00 kronor i medelutdebitering för riket.

Frågorna ovan har behandlats i en promemoria som upprättats inom kommunikationsdepartementet. I denna promemoria föreslås att skattekraftsgränsen för Gotlands kommun bestäms till 92 %. Detta förslag tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom riksrevi-

sionsverket. De tillstyrkande remissinstanserna med undantag för kammarkollegiet anser dock att gränsen bör sättas högre än till 92 %. Till dessa hör Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, samarbetsnämnden, kommunerna i länet och länsstyrelsen.

Som skäl för att höja skattekraftsgränsen anförs bl. a. det högre kostnadsläget på Gotland, de ogynnsamma utvecklingstendenserna beträffande utflyttningen i arbetsföra åldrar samt bristen på industriella etableringar. Även den exceptionellt höga lånefinansieringen av landstingets byggnadsinvesteringar måste medföra väsentliga utdebiteringshöjningar i framtiden. Situationen på Gotland får därför bedömas som oroväckande om inte högre skatteutjämningsbidrag skulle komma att utgå i framtiden.

Mycket starka skäl talar enligt vår mening för att Gotlands kommun inplaceras i skattekraftsområde 2, i vilket kommunerna garanteras 110 % av medelskattekraften i riket. Härigenom skulle den totala kommunala utdebiteringen i Gotlands län för år 1970 kunna begränsas till mellan 19: 83 kronor och 21: 83 kronor mot 26: 40 kronor om inget skatteutjämningsbidrag skulle utgå. En sådan effekt vore starkt önskvärd för kommunerna på Gotland om dessa på någorlunda lika villkor skall kunna konkurrera med fastlandet i fråga om befolknings- och näringslivsutveckling samt kommunal service.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändring i förordningen (1965: 268) om skatteutjämningsbidrag.

Härigenom förordnas att 7 § förordningen om skatteutjämningsbidrag skall ha nedan angivna lydelse.

7 §

För beräkning av tillskott av skatteunderlag enligt 8 § indelas riket i följande skattekraftsområden, nämligen

skattekraftsområde 1, omfattande hela riket med undantag av

Fryksände, Östmarks, Vitsands, Finnskoga-Dalby, Ekshärads och Norra Ny landskommuner i Värmlands län.

Malungs, Lima, Transtrands, Våmhus, Venjans, Älvdalens, Särna och Idre landskommuner i Kopparbergs län,

Gotlands kommun i Gotlands län

landskapet Hälsingland av Gävleborgs län samt

Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län,

skattekraftsområde 2, omfattande
de ovan nämnda kommunerna i Värmlands och Kopparbergs län
Gotlands kommun
landskapet Hälsingland av Gävleborgs län,
Västernorrlands och Jämtlands län samt
av Västerbottens län landskapet Västerbotten ävensom Nordmalings, Hörne-
fors och Bjurholms kommuner samt
skattekraftsområde 3, omfattande Norrbottens län och återstående del av
Västerbottens län.

När särskilda skäl föreligga, äger Konungen förordna om avvikelser från
den i första stycket angivna indelningen i skattekraftsområden. •

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

Vid beräkning av bidrag för år 1971 till *Gotlands kommun* skall av den ut-
debiteringssats, som kommunen fastställt för samma år, två femtedelar
anses belöpa på landstingets tillskott av skatteunderlag och återstoden på
primärkommunernas tillskott av skatteunderlag.

Stockholm den 23 april 1970

Lars Schött (m)

Ebbe Ohlsson (m)

Allan Hernelius (m)
